Išrašas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
AUDITO KOMITETAS

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2026-06- Nr. 141-P-14
Vilnius

3. SVARSTYTA. 2026 m. gegužės 13 d. valstybinio audito išvada Nr. FAE-1 ir ataskaita Nr. FAE-1 „2025 metų Valstybės gynybos fondo ataskaitų rinkinio finansinio audito rezultatai“.

<...>

1. Įvertinus Valstybės kontrolės 2026 m. gegužės 13 d. valstybinio audito išvadoje Nr. FAE-1 ir ataskaitoje Nr. FAE-1 „2025 metų Valstybės gynybos fondo ataskaitų rinkinio finansinio audito rezultatai“ (toliau – Ataskaita) pateiktus auditorių nustatytus dalykus ir konstatuotus Valstybės gynybos fondo (toliau – VGF) lėšų valdymo ir naudojimo trūkumus:

1.1. Atkreipiant dėmesį, jog šis valstybės pinigų fondas yra skirtas kaupti valstybės piniginiams ištekliams, kuriais būtų užtikrinami itin skubūs prioritetinių valstybės gynybinių pajėgumų ir civilinės saugos stiprinimo poreikiai, pabrėžiant, kad auditoriai konstatavo, jog dėl nelankstaus fondo veikimo modelio nebuvo užtikrintas garantuotas ir laiku Valstybės gynybos fondo įstatyme numatytų tikslų finansavimas, akcentuojant, kad 2025 m. pabaigoje fonde liko nepanaudota 36 mln. Eur, tačiau dėl teisinio reguliavimo taikomo fondui (krašto apsaugos ministro nustatytų proporcijų, privalomumo metų pabaigoje grąžinti nepanaudotą pinigų likutį į fondo sąskaitą, fondo likutį naudoti tik Seimui patikslinus fondo sąmatą, fondo įplaukų kaupimo specifikos), institucijos negalėjo panaudoti VGF lėšų tada, kai pinigų reikėjo atitinkamiems suplanuotiems projektams vykdyti, o kai kuriais atvejais projektų vykdytojams teko prisiimti ir papildomus skolinius įsipareigojimus (pavyzdžiui, vykdant infrastruktūros projektus, trūkstant suplanuotų lėšų, 4,03 mln. Eur skirtumas buvo padengtas skolintomis AB „Via Lietuva“ lėšomis), be kita ko, kaip nurodyta Ataskaitoje, pagal esamą teisinį reguliavimą, nors ir esant sutartinių įsipareigojimų, metų pabaigoje atsakingos institucijos privalėjo grąžinti į fondo sąskaitą nepanaudotą fondo pinigų likutį, ir šios lėšos negalės būti naudojamos tęstiniams projektams kol Seime nebus patvirtinta 2027 metų VGF lėšų sąmata, pabrėžiant, kad nei Krašto apsaugos, nei Finansų ministerijos nepateikė priemonių Valstybės kontrolės teiktai rekomendacijai „Pakeisti fondo apskaitos modelį taip, kad būtų užtikrintas prioritetinių gynybos ir civilinės saugos priemonių finansavimas laiku, nepriklausomai nuo einamojo mėnesio mokesčių įplaukų svyravimų ir korekcijų“ įgyvendinti, pažymint būtinybę siekti optimalaus VGF turimų finansinių išteklių panaudojimo, *raginti Krašto apsaugos ir Finansų ministerijas* nedelsti ir per 2026 m., iki 2027-2029 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projekto parengimo, kurį priimant Seime bus tvirtinama 2027 metų VGF lėšų sąmata, parengti detalų priemonių planą su konkrečiais priemonių įgyvendinimo terminais, kuriuo būtų įgyvendinta Valstybės kontrolės rekomendacija ir išspręstos Ataskaitoje konstatuotos fondo lėšų proporcijų paskirstymo, nepanaudotų lėšų per ataskaitinius metus, fondo likučio naudojimo bei kitos identifikuotos VGF lėšų valdymo problemos.

1.2. Įvertinus, kad auditoriai pareiškė sąlyginę nuomonę dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, nes negalėjo patvirtinti, jog 13,66 mln. Eur fondo panaudotų lėšų pagrįstai priskirta pirmajam tikslui („Sukurti ir išvystyti Vokietijos vadovaujamos Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) brigados veiklai reikalingą civilinę ir karinę infrastruktūrą“) ir kad dalis

antrojo tikslo („Finansuoti karinio mobilumo ir dvejopo naudojimo (civilinėms ir karinėms reikmėms) transporto infrastruktūros, taip pat karinės infrastruktūros, reikalingos priimančiosios šalies paramai užtikrinti, pritaikymo ir (ar) sukūrimo projektus“) 13,44 mln. Eur iš 81,26 mln. Eur lėšų yra teisingai priskirta antrajam tikslui, nes veiklos šiems tikslams pasiekti sutampa ir nėra galimybės objektyviai atskirti, kokia išlaidų dalis tenka kiekvienam tikslui, pažymint, kad pagal teisinį reguliavimą turi būti atsiskaitoma už kiekvienam tikslui panaudotas lėšas, taip pat įvertinus Ataskaitoje konstatuotą faktą, jog per 2025 m. buvo panaudota 297,47 mln. Eur VGF lėšų, tačiau šio fondo ataskaitų rinkiniuose nėra atskleista informacija, kokie konkretūs rezultatai už šias lėšas buvo pasiekti – kas buvo įsigyta ar sukurta, pabrėžiant atskaitomybės už viešųjų lėšų panaudojimo svarbą ir būtinybę, siekiant, kad būtų užtikrintas valstybės biudžeto lėšų naudojimo skaidrumas ir galimybė tiek visuomenei žinoti, tiek kontroliuojančioms institucijoms vykdyti tokių lėšų panaudojimo kontrolę, *prašyti Krašto apsaugos ministerijos, įtraukiant ir Finansų ministeriją,* nustatyti aiškius VGF veiklų atribojimo kriterijus, kurie leistų objektyviai įvertinti šių tikslų įgyvendinimo kainą, taip pat priemones, įpareigojančias viešai pateikti ir atskleisti informaciją apie konkrečius rezultatus, kurie buvo sukurti naudojant fondo išteklius.

1.3. *Prašyti Krašto apsaugos ir Finansų ministeriją* iki 2026 m. rugsėjo 10 d. informuoti Audito komitetą ir Valstybės kontrolę apie atliktus arba planuojamus atlikti veiksmus ir sprendimus dėl šio protokolinio nutarimo 1.1-1.2 p. įgyvendinimo.

2. Įvertinus Ataskaitoje pateiktą faktą, kad civilinės saugos stiprinimui ir plėtrai 2025 m. iš VGF buvo skirta 25 mln. Eur, tačiau panaudota tik 2,48 mln. Eur, pabrėžiant, kad iš šiam tikslui įgyvendinti skirtų lėšų priedangų infrastruktūrai panaudota 1,34 mln. Eur, pažymint, kaip nurodyta Ataskaitoje, kad taikomas projektinio finansavimo modelis šioms lėšoms įsisavinti neužtikrino, jog finansavimas būtų skiriamas didžiausią poreikį turinčioms savivaldybėms, nes nebuvo nustatytų mechanizmų, užtikrinančių, kad savivaldybės, kurioms trūksta priedangų, dalyvautų konkurse ir gautų finansavimą, atsižvelgiant į tai, kad 2025 m. Valstybės kontrolės atliktas išankstinis tyrimas (2025 m. birželio 6 d. išankstinio tyrimo ataskaita „Gyventojų perspėjimo sistemos modernizavimas, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų plėtra“ Nr. ITE-1) parodė, kad dalis savivaldybių neturi pakankamo priedangų skaičiaus, atkreipiant dėmesį į padidėjusį poreikį apsaugoti gyventojus dėl pastaruoju metu vykdytų Lietuvos valstybės oro erdvės pažeidimų, kurių ateityje tikėtina dėl bendros geopolitinės situacijos galimai tik daugės, siekiant, kad visos savivaldybės maksimaliai pasinaudotų galimybe gauti reikalingą finansavimą, kurį panaudojus būtų užtikrintas gyventojų saugumas kritiniu atveju (priedangų infrastruktūros įrengimui ir kitiems projektams civilinės saugos stiprinimui), *raginti Lietuvos savivaldybes aktyviai plėtoti trūkstamą priedangų infrastruktūrą, o Nacionalinį krizių valdymo centrą*, imtis koordinavimo veiksmų, metodinės pagalbos suteikimo, savivaldybių konsultavimo, kad savivaldybės tinkamai nusistatytų realų civilinės saugos priemonių poreikį, laiku ir efektyviai pasinaudotų galimybe gauti reikiamą finansavimą priedangų infrastruktūrai kurti bei kitoms numatytoms ir būtinoms civilinės saugos priemonėms, kurios gali būti finansuojamos iš VGF lėšų.

3. *Prašyti Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Nacionalinio krizių valdymo centro* iki 2026 m. lapkričio 30 d. informuoti Audito komitetą apie atliktus arba planuojamus atlikti veiksmus ir sprendimus dėl šio protokolinio nutarimo 2 p. įgyvendinimo.

Pritarta bendru sutarimu (už – 5, prieš – 0, susilaikė – 0).

Posėdžio pirmininkas Artūras Skardžius

Posėdžio sekretorė Neringa Gedrimė